

महाराष्ट्र शासन
पर्यटन व सांस्कृतिक कार्य विभाग
शासन निर्णय क्रमांक-टीडीसी-२००६/३/प्र.क्र.६/पर्यटन.
मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२. दिनांक - ८ सप्टेंबर, २००६.

प्रस्तावना :-

राज्यातील समुद्र किना-यांवर (बीचेस) फिरावयास जाणा-या पर्यटकांना व सर्वसामान्य जनतेला पोहण्याच्या ठिकाणावर सुरक्षितेच्या दृष्टीने जीवनरक्षक (Life Guard), जीवरक्षक ट्युब, जॅकेट्स, सर्चलाईट्स, संपर्क करण्यांकरिता साधने, सुरक्षा गस्तीसाठी फे-या पारणा-या जीप इत्यादीची मागणी करण्यात आली होती. या मागणीचा विचार विनिमय करून शासनाने खालील निर्णय घेतला आहे.

शासन निर्णय - राज्यातील समुद्र किना-यांवर (बीचेस) फिरावयास जाणा-या पर्यटकांना तसेच सर्वसामान्य जनतेला पोहण्याच्या ठिकाणावर सुरक्षितेच्या दृष्टीने जीवनरक्षक (Life Guard), जीवरक्षक ट्युब, जॅकेट्स, सर्च लाईट्स, संपर्क करण्याची साधने उपलब्ध करून देणे, गस्तीसाठी वाहनव्यवस्था जीप पुरविणे, समुद्रकाठ (बीचेस) जागेच्या ठिकाणी मार्गदर्शक (Guide) नेमणे, धोक्याची सूचना देणारे फलक लावणे, जागेची माहिती देणारे फलक व नकाशे लावणे इत्यादी सुरक्षा पुरविण्यासाठी खालीलप्रमाणे नियमावली तयार करण्यात येत अंसून त्याच्या अंमलबजावणीस शासन मंजुरी देत आहे :-

- १) राज्यातील निवडक समुद्र किना-यांकरिता (Beaches) सुरक्षा उपाय करण्यात यावेत.
- २) केंद्र शासनाने जलक्रिडा संबंधात (राष्ट्रीय जलक्रिडा संस्था, पणजी, गोवा) मार्गदर्शक तत्वे प्रसृत केली आहे. त्या मार्गदर्शक तत्वाची तंतोतंत अंमलबजावणी करावी :-
- ३) सुरक्षितेसाठी करावयाची उपाययोजना -
  - १) आवश्यकतेनुसार जीवनरक्षक व्यक्तीची नेमणूक (Life Guards) करण्यात यावी.
  - २) मोठ्या पोहण्याच्या ठिकाणी संरक्षक जाळी (protection/safety) लावण्यात यावी.
  - ३) वाहन तळ ठरवून द्यावा.
  - ४) ज्या ठिकाणी नंजीक उदयोग असतील त्यांच्या सांडपाण्याची शुधीकरण प्रक्रिया - त्यानंतर विलेवाट लावण्यात यावी (disposal).
  - ५) किना-याची स्वच्छता - घन कच-याचे व्यवस्थापन, प्लास्टीक, टिन, काचेच्या बाटल्या इत्यादीची सोय करावी.
  - ६) माहिती फलके/दिशादर्शक फलक लावण्यात यावेत. त्यावर सविस्तर माहिती/सूचना लावाव्यात. तसेच पोहण्याच्यावेळी जीवन संरक्षणाची उपलब्धता याचाही उल्लेख करावा.

- ७) धोक्याची सूचना देणारी व्यवस्था (sireen) उपलब्ध करावी.
- ८) बिचेसवर प्रकाश व्यवस्था (ज्या ठिकाणी पर्यटक रात्रीही जातात) करावी.
- ९) आपत्कालीन प्रसंगी - प्रथमोपचारासाठी आरोग्य केंद्राची माहिती (त्याची माहिती ठळकपणे माहिती फलकावर लावण्यात यावी). तसेच on call डॉक्टर व अॅम्ब्युलन्सची उपलब्धता करणे.
- १०) आवश्कतेनुसार टेहळणी मनोरे (बॉच टॉवर्स) व फलड लाईट्स या सुविधा उपलब्ध करून द्याव्यात.

४) अंमलबजावणी यंत्रणा -

(अ) नागरी क्षेत्रात नगर विकास विभागाने व ग्रामीण क्षेत्रात ग्राम विकास विभागाने प्रशासकीय विभाग म्हणून या योजनांची अंमलबजावणी करावी.

(ब) ग्राम विकास विभागाने सर्व जिल्हा परिषद व पंचायत समिती तसेच ग्रामपंचायत यंत्रणेमार्फत निर्णयाची अंमलबजावणी करताजा मनुष्यबळ साधनसामुद्री व निधी उपलब्ध करून देण्यात यावा व संनियंत्रण करावे.

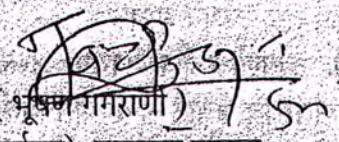
(क) नगर विकास विभागाने महानगरपालिका/नगर परिषद यंत्रणेमार्फत निर्णयाची अंमलबजावणी करावी व त्यासाठी आवश्यक मनुष्यबळ, साधनसामुद्री व निधी उपलब्ध करून देण्यात यावा व संनियंत्रण करावे.

(ड) महाराष्ट्र पर्यटन विकास महामंडळ यांनी आपल्या अखत्यारीत येणा-या ठिकाणांसाठी पर्यटकाच्या सुरक्षा व्यवस्थेबाबत अंमलबजावणी यंत्रणेस सहाय्य करावे.

५) अंमलबजावणी यंत्रणेने सुरक्षिततेबाबत केलेल्या उपाययोजनांचा त्रैमासिक अहवाल प्रशासकीय विभागास सादर करून या विभागास त्याची प्रत पाठविण्यात यावी.

६) सदर आदेश मंत्रिमंडळाने दिनांक २६ जुलै, २००६ च्या बैठकीत घेतलेल्या निर्णयाच्या अनुषंगाने निर्गमित करण्यात येत आहेत.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नांवाने,

 (भूषण पाटिल)
 सचिव (पर्यटन), महाराष्ट्र शासन

प्रति,
 मा.मुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव.
 मा.उपमुख्यमंत्री यांचे सचिव.
 मा.मंत्री (पर्यटन) यांचे खाजगी सचिव.
 मा.मंत्री,ग्राम विकास विभाग, यांचे खाजगी सचिव.
 मा.मंत्री,नगर विकास विभाग, यांचे खाजगी सचिव.
 मा.राज्यमंत्री,ग्राम विकास यांचे खाजगी सचिव.
 मा.राज्यमंत्री,नगर विकास यांचे खाजगी सचिव.
 मा.राज्यमंत्री (पर्यटन) यांचे खाजगी सचिव.
 मा.मुख्य सचिव, महाराष्ट्र शासन.
 मा.अप्पर मुख्य सचिव (गृह), गृह विभाग, मंत्रालय,मुंबई.
 प्रधान सचिव, ग्राम विकास विभाग.
 प्रधान सचिव, नगर विकास विभाग.
 विभागीय आयुक्त, कोकण विभाग, सीबीडी, नवी मुंबई.

महानगरपालिका, बृहन्मुंबई.

जिल्हाधिकारी,मुंबई शहर/उपनगरे, रायगड, रत्नागिरी, सिंधुदुर्ग.

नगरपालिका/नगर परिषदा,कोकण विभाग.

मुख्य कार्यकारी अधिकारी जिल्हा परिषद, मुंबई, ठाणे,रत्नागिरी, सिंधुदुर्ग.

मुख्य कार्यकारी अधिकारी, महाराष्ट्र औद्योगिक विकास महामंडळ,अंधेरी, मुंबई.

व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र पर्यटन विकास महामंडळ, मुंबई.

सर्व मंत्रालयीन विभाग.

निवडनस्ती (पर्यटन).